

Pred bitko pri Bukarešti.

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 29. novembra. Uradno se danes razglašala:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Armada generala v. Falkenhayna je v Valahiji v zmagovitem prodiranju. Močni ruski napadi v gozdnih Karpatih in ob siebenbürški vzhodni fronti izjalovili so se ob trdni vztrajnosti avstro-ogrskih in nemških čet. Naše postojanke so obdržane; za posamezne kose jarkov ve še borimo.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 29. novembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Pri Givenchy izjalovil se je ponočni sunek neke angleške kompanije. V pokrajini Somme se je v večernih urah sovražni ogenj severno od Ancrè in gozda St. Pierre-Vaast povečal.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Ničesar bistvenega. — Fronta nadvojvode Jožefa. V gozdnih Karpatih in ob siebenbürški vzhodni fronti peljal je Rus večeraj na mnogih točkah napade. Doživel je poraz; male krajevne uspehe dosegel je s krvavimi žrtvami. Armada v. Falkenhayna je na celi valaški fronti v zmagovitem prodiranju. Pred njo beži premagani sovražnik v nagodu proti vzhodu.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Gibanje donavske armade stoji v sporazumu z bolj severno nastopivšimi četami. V Dobruški le neznatno bojovno delovanje. — Makedonska fronta. Po izjalovljenju razbremenilne ofenzive zveze od juga sem peljal je sovražnik večeraj le delne sunke severno-zapadno od Monastirja in pri Gruniste. Tudi tu ni mogel doseči nobenih uspehov.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Navod gospodinjam, kako naj shranjujejo krompir.

Ako hočeš obvarovati krompir v zimskem času pred gnitjem in pomoči, da se čim najmanj pokvari krompir, ki je za te in za splošnost važno dragoceno živilo, pametuj ta-le navodila:

1. Pomisli, da je gomolj živ rastlinski del, kojega življenjski proces se ne sme med zimo ustaviti, ampak

le zadržati. Shrani toraj krompir tako, da se ne ustavi popolnoma gomoljev življenjski proces, pa tudi preveč ne povspehuje. Spravi krompir le za najhuje zimske mesece, nabavi si ga meseca oktobra ali novembra, ker so gomolji v tem času sveži, trdi in odporni.

2. Krompir naj ne zmrzne! Zmrzne pa pri 3 stopinjah pod ničlo po Celziju. Zabrani izcimljenje gomoljev. Izcimljenje povspehuje z višjimi stopinjami toplote (nad 8°), zlasti proti pomladi. Ne puščaj krompirja gniti! Zlasti v letošnjem neugodnem letu prav rad gnije. Gnitje se pojavi, če imajo mala bitja, ki se drže zunaj krompirja, se nahajajo v njega znotranjstvi ali v šrambi za krompir ter povzročajo gnitje, ugodne življenjske pogoje, kakor mokrotno toploto in zaduhel zrak. Vsled gnitja lahko zgubiš na teden 0,5—2,5 odstotkov vsega krompirja.

3. Šhramba naj bo hladna klet, kjer pa krompir ne zmrzuje; toda preblizu pečij ne sme biti ta šhramba. Klet naj bo suha in se mora dati lahko prezračevati. Zrak ne sme biti mrzel pod 4 Celzijeve stopinje in na noben način stopiti pod ledišče. Ko imamo krompir že shranjen v kleti, pa ne sme imeti njega toplota nad 8—9 Celzijevih stopinj toplote. Krompir trpi že pri 2—3 stopinjah čez ledišče, pri 1 stopinji mrzloti se lahko poškoduje, toda si lahko še opomore. Pri 2—3 stopinjah mrzloti pa postane neporaben. Po zimi je prostor lahko svetel toda neposredno ga naj ne obsije solnce. Ako krompir začne poganjati cime, se prostor naj zatemni.

4. Ako si imel v kleti že prej krompir in se morabit nahajajo tamkaj kali boleznij, odstrani in pokončaj jih temeljito! Pred vsem zmeti dobro klet in poškrpi ti in stene do 70 cm visoko z apnenim beležen. Zažgi v ponvi žvepla, zapri prostor in ga prezračij šele prihodnji dan. Ako uporabljaš večji prostor le za šhrambo krompirja, pobeli ga iznova z apnenim beležen, kteremu si primeal galuna.

5. Predno krompir spraviš v klet, preberi ga dobro! Odstrani ves gnij, ranjen obtočen ali kako drugače bolan ali sumljiv krompir in vse druge tuje rastlinske dele. Ne očiščaj pa tudi gomoljev na pretiran način s pranjem in brisanjem, ampak pusti na njih suho zemljo. Če je krompir gladek, se ga ne drži zemlja, potem njega posamezne plasti popraši s koksovim premogom (1/2 kg na 100 kg krompirja) ali pepelom, da se sprejme obhajajoča mokrota. Ne odtrgaj cim, ker je to nenaravno; zmanjša se trpežnost in uporabnost krompirja.

6. Krompir spravi na suho podlago, ki sicer pušča skozi mokroto, toda je ne posesa; tako ne namoči izpuhtela mokrota spodnjih krompirjevih plastij, da bi začele gniti. Ne nasipaj toraj krompirja na slamo, stare vreče i. t. d., ampak na prekle, ki ne ležijo na zemlji, ali deske na plast koka, pepela ali debelega peska. V večjih kletih nabij na stene late, da lahko odhaja mokrota.

7. Odvišna voda gomoljev naj izpuhti; zato pa nasipaj krompirja le polagoma v klet plast za plastjo; ne nasipaj plast krompirja prej na drugo plast, dokler ni vsakokratna gornja plast suha. Ne nasipaj krompirja bolj visoko nego 80 cm, ker se sicer krompir segreje in se začne potiti ter se zlasti krompir s tankim olupom rani s pritiskom, na kar začne gniti. Ko vsipavaš v klet krompir, ne meči in ne butaj ga. Proti spomladi naj bo plast krompirja le še 50 cm visoka.

8. Prezračuj redno šhrambo, ako je toplota zunanega zraka nižja nego v kleti, toda se ledišče še ni doseglo. Ako pa stoji toplomer že pod lediščem, zapri popolnoma klet; ravnotako zapri vse odprtine, če je zunaj bolj toplo kakor zrak v kleti.

9. Oglej in preberi tuintam krompir! Ako ga imaš več meterskih stotov, premeči ga čestokrat, zlasti proti spomladi. Rabi pri tem vile, kojih klini spredaj niso ostrí, ampak imajo kroglice. Gomojje, kteri se ti zdijo gníli, odberi, porabi jih ali zavrži. Vpadla in modrovičasta mesta so prvi znaki boleznij. Ako se pokaže mnogo mokrote, razprostri krompir ob suhem dnevu,

Nemški cesar ob Sommi.

Največji in največjejši boji na zapadu se vršijo ob reki Somme. Tukaj poskušajo združeni Angleži in Francozi z največjim naprom in s porabo največjih sil ter brez ozira na ogromne svoje krvave žrtve je-kleno nemško fronto predreti ter s tem splošno umikanje nemške armade povzročiti. Dolej se jim to seveda ni posrečilo; vkljub velikanskim svojim žrtvam dosegli so k večjemu to, da se je semintja kakšni nemški jarek izpraznil in zavzelo par metrov zadaj drugo pripravljeno postojanko. V ostalem pa je ostala nemška fronta neomahljiva ter nerazrušljiva. Nemški cesar, ki je od začetka vojne vedno v dotiki s hrabrimi svojimi armadami, je tudi junake ob Sommi opeto-

Der Kaiser an der Sommefront.

vano obiskal. Naša slika predstavlja enega teh posetov. Nemški cesar stoji s svojim spremstvom, medtem ko defilirajo mimo njega boreče se čete.

amiše smo se polastili doslej 6 parnikov in 1000 ljudi, večinoma polnih z vrednim blagom. Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. V Dobruški izjalovilo se je več od ruske kavaljerije in infanterije izvršenih napadov. En sunek bolgarskih bataljonov je sovražnik iz prednjega polja naših postojank vzhodno od Ercheseca. Donavska armada premaguje odpor Rumunov in odpira naprej — Makedonska fronta. Med jezerom Prespa in Cerno ljuti artiljerijski boj. Močni napadi na visočine vzhodno od Paralovo so se razvili na območju izdržanja nemških lovskih bataljonov. Vzhodno od Vardarja obložili so Angleži naše postojanke z močnim ognjem. En od izvršenih sunek bil je zavržen. Obstrumi boji poizvedovalnih oddelkov.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Zmagovito prodiranje v Valahiji.

Avstrijsko uradno poročilo od torška.

K.-B. Dunaj, 28. novembra. Uradno se danes razglašala:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Prekoračili smo reko Alt. V dolini Argesu je Curtea des Arges naša lasti. Ob siebenbürški vzhodni fronti zavrnemo so naše straže močne ruske poizvedovalne oddelke.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od torška.

K.-B. Berlin, 28. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Nobeni večji boji. Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Južno-zapadno od Dünaburga povečal se je mestoma ogenj ruske artiljerije; drugače med morjem in Dnjestrom nobeni posebni dogodki. — Fronta nadvojvode Karla. Na siebenbürški vzhodni fronti mestoma živahnejši ogenj. Ruski poizvedovalni oddelki zavrženi. Alt je prekoračen. Pričete nadaljne operacije z dobrimi bojnimi uspehi za nas. Curtea de Arges je v naši roki.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. V Dobruški neznatno bojovno delovanje. Donavska armada je pridobila na zemlji. Včeraj smo zavzeli Giurgiu. — Makedonska fronta. Ljuti ogenj med jezerom Prespa in Cerno ljuti je bil začetek močnih napadov, ki so jih peljali med Tronovo (severno-zapadno od Monastirja) in Makovo ter pri Grunistu Rusi, Italijani, Francozi in Srbi proti nemško bolgarskim četam. Veliki skupni napad nasprotniških čet se je popolnoma izjalovil. Pod uničljivim učinkom našega artiljerijskega in infanterijskega ognja imel je sovražnik težke krvave izgube brez da bi dosegel le najmanjši uspeh.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

adi cesar udeležil. Ob koncu lova se je gospoda zopet pred Gödölö zbirala. Da bi pot skrajšal, jahal je cesar proti bližnjemu rojaškemu skladišču. Ko je prišel do duri, skočil je na straži stoječi vojak z bajonetom proti njemu in je dejal: „Nazaj!“ „—“ Jaz bočem skozi jezdit!“ rekel je cesar, ki je takoj vedel, da ga infanterist v svoji lovski obleki ne izpozna. „Tu notri ne sme noben civilist“, dejal je vojak. Cesar se je moral obrniti in na mnogo daljši poti do svojega spremstva jezdit. Drugi dan je naznanil oberst presenečenemu vojaku celo zadevo in mu dejal: Od danes naprej si korporal in ne bodeš več na straži stal. Da pa bodeš tudi, kakor je vsakega vojaka dolžnost, svojega cesarja odslej poznal, pošlje ti cesar svojo dobro zadeto sliko in sicer kar v desetih izročilih“. S tem je izročil oberst vojaku deset zlatih tolarjev.